

den angik, skulde se den, men som de alligevel fik i Hænde. Vi have jo heldigvis en Lov af 2den Februar 1866 om, at man kan kræve Afskrift af saadanne Embedserklæringer; om det var den Vej, angik, ved jeg ikke i Øjeblikket. Nok er det, de fik den Erklæring at se, som deres Præst havde afgivet til Forsvar for, at han havde forlangt dette af de paagældende Altergæster. Hvad havde Præsten da skrevet om disse Folk? Han havde givet dem et meget daarligt moralsk Skudsmaal, og særlig havde han anført — jeg nævner dette, fordi det er særlig betegnende for denne Mand efter, hvad der senere er kommet frem om ham selv — at den ene af dem havde en Husbestyrerinde, en Broderdatter, til hvem han stod i usædeligt Forhold. Da Beboerne fik den Erklæring at se, svarede de med en Skrivelse til Biskoppen, hvori de meget bestemt benægtede Indholdet af denne Erklæring. Med „Beboerne“ mener jeg de to, som vare valgte til at optræde i denne Sag paa Menighedens Vegne; de hørte ikke selv til de 6. De svarede med at protestere imod, at der var noget som helst sandt i, hvad Præsten havde sagt om de 6, og henviste Biskoppen til at forhøre sig hos en Lærer i Sognet, som vel var en intim Ven af Pastor Gade, men dog en sandhedskærlig og samvittighedsfuld Mand, som de havde Tillid til og tolede paa vilde tale sandt. Saa kom ogsaa Provsten en Dag til denne Lærer og forelagde ham dels Pastor Gades, dels de to Mænds Erklæringer og bad ham udtale sig om dem. Læreren udtalte, at hvad der stod i Pastor Gades Erklæring, var Løgn hvert Ord, og at, hvad der stod i den anden Erklæring, var sandt. Dette kom tilbage til Biskoppen, og hvad skete saa? Der skete dette, som vel nærmest maa regnes den daværende Kultusminister, den nuværende Justitsminister, til Ære, at han gav Pastor Gade Paalæg om at fratage Fordringen om, at Folk skulde møde til lønligt Skriftemaal for ham, og da Pastor Gade med en mærkelig Haardnakkethed fastholdt sin Fordring, fik han et halvt Aar efter en fornyet, meget alvorlig Irettesættelse fra Ministeriet, og fra den Tid lod han den saa falde. For saa vidt kan man jo sige, det frugtede. Men, mine Herrer, det, der var kommet frem om Pastor Gade, at det var Løgn hvert Ord, han havde anført til sit Forsvar ved at tilsøle sine Sognebørn, det førte ikke til noget. Lige saa lidt hvad der ogsaa var anført i disse to Mænds Svar til Biskoppen, nemlig at Pastor Gade selv

neppe havde rent Mel i Posen med Hensyn til det, han havde beskyldt den ene af de 6 for, nemlig Usædelighed. Biskoppen kom ganske vist ud til Sognet og mødte de 6 i Audiens, men nægtede udtrykkelig Ordføreren for de to, som ønskede at tale med ham, Adgang, han vilde kun tale med de 6. Dem fik han til at fratage videre Klage; men høre sig for hos den anden, hvad der mentes med Klagerne mod Pastor Gade selv, det ønskede han ikke.

Saaledes er Forspillet, mine Herrer! Jeg henviser for øvrigt med Hensyn til en Del af disse Klager til Ministerialtidende for 1893, Side 362 ff. Saaledes er Forspillet til det, der senere kom frem angaaende Pastor Gade, og som jeg nu straks skal komme til, efter hvad der foreligger i Højesteretstidenden. Maa jeg blot endnu tilføje, at hvis der skulde være dem, som mente, at det, jeg her har fortalt om Forholdet over for Pastor Riis og Pastor Gade, ikke kunde hjemles, at det maaske var noget, jeg havde fra upaalidelige Folk, saa vil jeg henvise til min Hjemmelsmand, Ordføreren for dem, der her var Tale om. Han har nemlig nu Sæde i denne Sal: Det er det ærede Medlem for Aalborg Amts 5te Valgkreds (Kvist), som desværre er forhindret i at være til Stede i Dag, men af hvem jeg har faaet de Oplysninger, jeg her har givet.

Saa kom altsaa de Begivenheder, der jo endte med, at Pastor Gade blev dømt fra Kjole og Krave ved Højesteretsdom af 29de April 1898. Jeg ønsker at dvæle lidt ved den Sag for at vise Gejstlighedens Forhold til den, specielt Biskoppens; jeg mener ikke Provsterne, dem fritager vedkommende i det hele for Ansvar over for de 2 nævnte Præster i Øster Hornum og mener, at de have gjort, hvad de kunde og burde. Jeg ønsker at belyse de andre gejstlige Autoriteters, særlig Biskoppens, Forhold til de Begivenheder, der omsider medførte de juridiske Embedsmænds Dom over Pastor Gade. I September 1895 kom der en Indremissionær, Ørum, til Øster Hornum og fæstede Bopæl der. Den 17de Maj næste Aar holdt han et Møde i Missionshuset; og der fik han saa i Tale en ung Pige, som var i Huset hos Præsten. Han havde hørt noget om, at det ikke var rigtig fat med hende og Præsten, og talte med hende derom, og hun bekendte over for ham, at Præsten, i det Halvaar, hun havde været i hans Hus, havde gjort ihærdige, gentagne Forsøg paa at forføre hende. Hun var kun 15 Aar. Efter at han havde henvendt sig til Præsten des-